

The colloquial lexemes functionate in the oral speech and can be codified as established terminology in the dictionary. The vernacular language has always an impact by different parts of society in particular, youth language and scenes. In recent time the number of colloquial units is increasing. The Colloquial is one of the most important feature in modern German. Such factors as regional and sociological characterize the spoken language. It realizes in the level of education and in the social environment of the speaker as well. Every year a lot of new words are codified by the dictionaries and can belong to the standard language. In everyday speech, other tendencies are present which are often verbal expression of certain characteristics of national mentality. These features arise as in the lexicon and in the grammar as well. It is considered that one of the relevant and one of the first trends which characterizes the modern linguistic world picture is the convenience of the statement.

Having a large number of stylistic principles, the most important of which are: the expressiveness, and amplification of the expression simplicity, stylistic principle of informality.

Comparing old and new dictionaries it turns out that the degree of frequency of colloquial words and phrases is quite high. Having found a high number of colloquial lexis in belletristic literature point on the relevance of the colloquial lexis for this type of texts.

Key words: colloquial language, tendencies of development, language changes, stylistic principles, communication, liberalization.

Отримано: 24.07.2015 р.

УДК 811.111'373.7

Казимір І.С.

ФОРМУВАННЯ КОРПУСУ ЕПТОНІМІВ В. ШЕКСПІРА

Згідно даних наукових джерел, стан сучасних лінгвістичних досліджень сьогодні характеризується провідною тенденцією лінгвістичних досліджень опису лексичних та фразеологічних мовних одиниць. Особливу увагу привертають крилаті вислови (далі КВ), які відображені в багаточисельних лексикографічних виданнях і вважаються одним із важливих джерел задоволення інтелектуальних і художньо-естетичних потреб суспільства у процесі мовної комунікації.

Актуальність даної статті зумовлена підвищенням в останні десятиліття інтересом до проблеми авторських цитат і їх перетворення на ептоніми – крилаті вислови зі структурою слова, словосполучення або речення (Красних В., Селіванова О.О., Шулежкова С.Г., Люгер Г., Дядечко Л.П., Шарманова Н.М.).

Наша стаття розкриває особливості фіксації лексикографічними джерелами фразеологічного фонду прецедентної особистості В. Шекспіра. Метою даного дослідження є процес інвентаризації та формування корпусу таких ФО, що можуть вважатися КВ.

Фразеологічні одиниці виникають у живому мовленні і, ґрунтуючись на структурних можливостях мови, керують рестриктивними потребами мовної діяльності. ФО функціонують у суспільній комунікації, де вони, як правило, вживаються у висловлюваннях, зумовлених прагматичними потребами мовців, фіксуються у текстах і кодифікуються словниками, фразеологічними, зокрема. Тому розглянемо принцип лексикографічної фіксації цитат та афоризмів В. Шекспіра з метою формування корпусу крилатих висловів.

Задля отримання об'єктивніших даних ми послуговувалися джерелами, межі появи яких не перевищує 15 років. Це дозволить нам більш точно визначити найактуальніші та найвлучніші цитати письменника очима сучасників. Як бачимо, досить велика кількість цитат засвідчує актуальність і затребуваність літературної спадщини великого драматурга.

Лексикографічне джерело	Загальна кількість у лексикографічному джерелі	Абсолютна та відносна кількість КВ письменника у лексикографічному джерелі	
Susan Ratcliffe 2012	4,000	142	3,5%
Elizabeth Knowels 2009	10,000	1253	12,5%
Susan Ratcliffe 2011	9,000	176	2%
Merriam Webster 2000	4,000	132	3,3%
Oxford Dictionary of Quotations	200,000	1871	1%

Розглядаючи кількість КВ та їх дериватів у фразеологічних словниках, помітним є той факт, що кількість досліджуваного об'єкта суттєво відрізняється. Варто зауважити, що визначальним фактором є те, як автор відповідного тезаурусу визначає межі фразеології. Так, опираючись на класифікацію І.І. Чернишевої, словник Куніна (2005) містить: власне фразеологічні одиниці, ідіофразеологічні одиниці та фразеологічні одиниці. Англо-український фразеологічний словник К.Т. Баранцева, згідно з класифікацією В.В. Виноградова, містить фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення. Крім цього, до словника увійшли прислів'я. Отже, як бачимо, кількість КВ В. Шекспіра як у спеціальних ептонімічних, так і у фразеологічних словниках відрізняється і залежить не лише від загального обсягу ФО у словнику.

Лексикографічне джерело	Загальна кількість у лексикографічному джерелі	Абсолютна та відносна кількість КВ письменника у лексикографічному джерелі	
АРФС	20,000	166	0,83 %
Oxford Dictionary of Idioms (Judith Siefrig)	5,000	44	0,88 %
Idioms Dictionary Collins Cobuild	1,000	11	1,1 %
Sayings and Expressions	1,000	36	3,6 %
АУФС	30,000	158	0,5 %

Проаналізовані нами лексикографічні джерела дають підстави вважати, що визначальним чинником є те, як укладач визначає межі фразеології (для фразеологічних словників) і для яких цілей сформовано словник: зафіксувати найпопулярніші цитати (власне КВ), чи відібрати найвлучніші та найоригінальніші авторські сентенції (для спеціальних ептонімічних словників).

У зв'язку з недостатньо вирішеною проблемою визначення основних критеріїв щодо набуття того чи іншого виразу крилатого, у лінгвістичній практиці прийнято вважати саме принцип лексикографічної фіксації як доказом мовного статусу фразеологічної одиниці. [5, 442-447].

Застосовуючи елементи структурного підходу для об'єктивного визначення вихідного складу ФО нами було опрацьовано оптимальну кількість словників, загальною кількістю 10. Отже, до корпусу КВ ми віднесли такі, які:

- зустрічаються в трьох з п'яти цитатних словників (Oxford Treasury of Sayings and Quotations; Little Oxford Dictionary of Quotations; Oxford Dictionary of Quotations; Webster's New Dictionary of Quotations);
- містяться у вище зазначених фразеологічних словниках;
- названі як мінімум двома носіями мови як відомі їм на основі проведеного опитування.

Як уже зазначалось нами попередньо, до складу цільнооформлених ептонімів ми також відносимо персоніми. Це зумовлюється тим, що мова у ментальному лексиконі існує у вигляді концептів, що там зберігаються, функціонують, трансформуються, профілюються, а при комунікативній потребі перекодовуються в слова. Неможливим є ототожнення слова і концепту, так як останнє є одиницею ментального лексикону з наявністю невербального компоненту [2, 5]. О.О. Селіванова з цього приводу вважає, що на когнітивному рівні прецедентність існує у вигляді концептуальної структури репрезентації ситуації (пропозицій, фрейму та ментальної моделі), а на вербальному рівні такі прецедентні концептуальні структури можуть мати репрезентацію словом [4]. Інші вчені відзначають, що саме текст і ситуацію можна віднести до числа вербалізованих феноменів [3, 49]. Однак постає запитання: "Чому до вербалізованих не віднесені імена?" Адже, приміром, під іменем *Дездемона* на когнітивному рівні існує такий самий інваріант сприйняття як і у прецедентного тексту В. Шекспіра "*Othello*". Як зазначає О.О. Селіванова, дана структура відповідає вигаданій, змодельованій авторською свідомістю раціональній прецедентній ситуації.

Грунтуючись на основних положеннях, які прослідковуються у нашому дослідженні, ми здійснили інвентаризацію власних назв (персонімів) за принципом їх частотності вживання у лексикографічних джерелах. Це і уможливило включення персонімів до складу цільнооформлених ептонімів.

Згідно з опрацьованими нами лексикографічними джерелами результати нашого дослідження показали, що до складу ептонімного фонду В. Шекспіра увійшли й ептоніми з онімним компонентом. А саме: *Banquo, Benedick, Capulet, Cordelia, Cressida, Desdemona, Falstaff, Hamlet, Macbeth, Ophelia, Romeo, Juliet, Troilus*.

Отже, ми отримали 478 ептонімів, які є, на думку лексикографів, найбільш вдалим, влучними, широко та часто вживаними і можуть вважатися крилатими. Таким чином, ми можемо віднести їх до числа, що поповняють фразеологічний фонд англійської мови.

З огляду на їх семантично-структурну організацію ептоніми є гетерогенними за своєю природою. Це пояснюється тим, що до складу ептонімів увійшли такі вислови, які відповідають:

- прислів'ям – *it is a wise father that knows his own child; Comparisons are odorous* (наявність предикативної структури, завершеність думки, повчальний характер);
- ідіомам – *cakes and ales* (розваги), *a horse of another color* – (з іншої опери, протилежне); *a foregone conclusion* – (неминучий результат). Дані КВ з наявною їм образністю є повністю або частково переосмислені.
- афоризмам – *brevity is the soul of wit* (предикативна структура, виражає судження повчального характеру з наявністю автора).

Підсумовуючи, варто відзначити, що пареміологічний фонд, ідіоми та афоризми можуть слугувати вагомим джерелом поповнення складу КВ. Дослідниця Л.П. Дядечко з цього приводу зазначає, що з огляду на ієрархічну мовну систему перехід від нижчих рівнів до вищих відбувається шляхом контактування підсистем, де відбуваються абсорбційні процеси.

Таким чином, виникає якісно нове утворення, що співпадає за формою з одним феноменом, при цьому з характерними йому рисами іншого [1, 90].

В контексті превалюючих сьогодні динамічних процесів в лексиконі сучасної англійської мови доцільним та перспективним, на наш погляд, буде розгляд цитатно-афористичного фонду В. Шекспіра у діахронічно-синхронічному зрізі з урахуванням екстралінгвістичних факторів.

Список використаних джерел

1. Дядечко Л.П. “Крылатый слова звук”, или Русская эптология : Учебное пособие. – 2-е изд. / Л.П. Дядечко. – К.: ООО “Изд. Дом Аванпостприм”, 2007. – 336 с.
2. Карпенко О.Ю. Проблематика когнітивної ономастики. Монографія. / О.Ю. Карпенко. – О.: “Астропринт”, 2007. – 377 с.
3. Красных В.В. Этнопсихолінгвістика и лингвокультурология. / В.В. Красных. – М.: ИТДГК “Гнозис”, 2002. – 284с.
4. Селіванова Олена. Прецедентна мотивація номінативних одиниць (на матеріалі української мови) [Електронний ресурс] : Наукові праці проф. Селіванової О.О. трудов. – Режим доступу до публ. <http://selivanova.net/ru/publications>
5. Хлебда В. Словник двуязычного словаря крылатых слов как своеобразный текст культуры / В. Хлебда // Фразеологизм: семантика и форма : сб. ст., посвященных юбилею профессора кафедры рус. яз. Курганского гос. ун-та Валентины Андреевны Лебединской / отв.ред. Н.Б. Усачева. – Курган, 2001. – С. 125-131.
6. American Heritage Dictionary. [Електронний ресурс] Режим доступу:<http://americanheritage.yourdictionary.com/>
7. Wiktionary. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://wiktionary.yourdictionary.com/>
8. Webster's New World College Dictionary. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://websters.yourdictionary.com/>
9. Dictionary of Phrase and Fable. [Електронний ресурс] Режим доступу:<http://www.infoplease.com/dictionary/brewers/banquo.html>
10. Англо-український фразеологічний словник : близько 30 000 фразеологічних одиниць / К.Т. Баранцев. – 2-ге вид., випр. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2005. – 1056 с.
11. Большой англо-русский фразеологический словарь: около 20 000 фразеологических единиц / А.В. Кунин. – 6-е изд., исправл. – М.; Живой язык, 2005. – 944с.
12. Expressions and sayings. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://users.tinyonline.co.uk/gswithenbank/sayindex.htm>
13. Collins Cobuild Idioms Dictionary. – 3 ed. – Glasgow, 2012. – 528 p.
14. Elizabeth Knowels. Oxford Dictionary of Quotations. / E. Knowels – 7th ed. – Oxford: Oxford University Press, 2009. – 1155 p.
15. Oxford Dictionary of Idioms. / J. Siefring – 2 ed. – Oxford: Oxford University Press, 2004 – 340 p.
16. Oxford Treasury of Sayings and Quotations / S. Ratcliffe. – 4th ed. – Oxford: Oxford University Press, 2011. – 696 p.
17. Little Oxford Dictionary of Quotations. / S. Ratcliffe. – 5th ed. – Oxford: Oxford University Press, 2012. – 483 p.
18. Webster's New Explorer Dictionary of Quotations / [edited by Meriam Webster]. – United States of America, 2000. – 501 p.

Анотація. Стаття присвячена процесу інвентаризації фразеологічних одиниць В.Шекспіра. Окреслено корпус крилатих одиниць за їх частотними показниками з урахуванням лексикографічної фіксації. Розглянуто крилаті одиниці, що містять онімний компонент.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, ептонім, персонім, прецедентність, онім.

Summary. *Linguistic units which are usually called winged words hasn't received a thorough theoretical elucidation yet however they are actively involved by the native, eastern and western European scholars in studying the national mentality. We consider the aphoristic corpus of Shakespeare illustrative in this aspect.*

The relevance of this article is stipulated by the increasing interest in recent decades to the problem of author's quotations and their transformation in the eponyms with a structure of a word or a sentence.

Phraseological units which are based on the structural features occur in live speech and controlled the restrictive needs of language activity. Phraseological units functionate in social communication where they are used according to their pragmatic needs of speakers are recorded and codified in dictionaries.

According to the insufficiently solved problem of determining the basic criteria for the acquisition of an aphorism which in linguistic practice are commonly regarded as a principle of lexicographic fixation as a proof of language status the phraseological unit. Having a semantico-structural organization the eponyms are heterogenous in its nature. It is worth noting that paremiological corpus, aphorisms, author's quotations can serve as a significant source of replenishment of the composition of author's sayings. It is considered that the existing hierarchical language system characterizes the process of transition from lower to higher levels in a contacting and absorbing way of subsystems. Summing up the given article aims at the process of inventorying the phraseological units of W. Shakespeare. It has been traced the frequency of the corpus of eponyms considering its lexicographic fixation. Eponyms containing the onymic component have been viewed.

Key words: *phraseological unit, onym, eponym, precedence, proper name.*

Отримано: 5.08.2015 р.

УДК 811.581.11

Калашник Л.С.

ОСОБЛИВОСТІ АНТРОПОНІМІЧНОЇ КАРТИНИ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Ще відвіку люди помічали, що ім'я людини впливає на його долю і грає важливу роль в становленні характеру людини. Дізнавшись ім'я людини, можна дізнатися багато деталей її життя: наприклад, походження, національність і яка у неї віра. Інтерес людини до власного імені завжди був обґрунтованим, адже вважалось, що саме ім'я впливало на долю людини. І навіть досі у сучасному суспільстві вибір імен для дитини за допомогою відповідної літератури є доволі актуальним [6].

Метою статті є визначення, розгляд власних назв китайської мови в ономастичній галузі знань, виявлення загальних і національно-культурних особливостей творення антропонімів в китайській мові в рамках існування і реалізації їх формальних і семантичних моделей.

Задля досягнення поставленої мети потрібно вирішити наступні конкретні завдання дослідження:

- нарисово розглянути загальносвітові та суто китайські антропонімічні традиції;
- надати характеристику китайським власним іменам (іменам людей) щодо способу їх формування, вживаності ієрогліфів, смислового забарвлення;
- охарактеризувати найбільш поширені засоби передачі іноземних імен засобами китайської мови та навпаки.

Найдавніші імена людей у всіх народів – це просто прізвиська, які давали їм оточуючі. Як правило, прізвисько відображало характерну особливість людини, яка відрізняла її серед інших – Швидкий, Веселий, Кривоніс, Мила тощо. Також відомо, що в минулому у багатьох народів прийнято було давати людині декілька імен: одне при народженні, інше – коли людина ставала дорослою, крім того, імена могли змінюватись, коли людина здійснювала певний вчинок (добрий чи поганий) або займала нове положення у суспільстві [6].

З розвитком сімейно-родових відносин спосіб найменування людей поступово змінився. Поряд з власним іменем почали вживатись ім'я батька, а також родові ім'я (прізвище) – ім'я спільне для членів даної родини, роду. В деяких суспільствах до імені людини почали додавати також ім'я сина, або назву місцевості звідки людина родом. Яскравий приклад – класичні мусульманські (арабські імена).